

PREFATIO

A *Ex h[ab]itu Pauli*
in laudem Euangelij secundum Ioannem.

Mnibus diuinæ scripturæ paginis Euangelium excellit, quia quod lex & Prophetæ futurum prædixerunt, hoc completum dicit Euangelium. Inter ipsos autem Euangeliorum scriptores, Ioannes eminet in diuinorum mysteriorum profunditate, qui à tempore dominicæ ascensionis per annos sexagintaquingque verbu dei abscq[ue] adminiculo scribendi, vsq[ue] ad vltima Domitiani predicauit tēpora. Sed occiso Domitiano, cum permittēte Nerua, de exilio rediisset Ephesum, cōpulsus ab Episcopi Asiae, de coæterna patri diuinitate Christi scripti aduersus hereticos, qui eo absente irruerāt in eius Ecclesias, qui Christū ante Mariā fuisse negabant. Vnde merito in figura quatuor animalū, quib[us] volati cōparatur, quæ volat altius cæteris aui[bus], & solis radios irruerberatis aspicit luminibus. Ceteri quippe euāgelistæ, qui tēporale Christi natiuitatē, & tēporalia eius facta, quæ gessit in hominē, sufficiēter exponūt, & de diuinitate pauca dixerūt, quasi animalia gressibilia cū domino ambulāt in terra: hic autē pauca de tēporalibus eius gestis edisserēs, sed diuinitatis potentia sublimius contēplans, cū domino ad cœli volat. Qui enim supra pedus domini in cœna recubuit, cœlestis haustum sapiētiae cæteris excellentius de ipso dominici pectoris fonte potauit. Legerat siquidē Euāgelia trū Euāgelistarū, & approbauerat fidem eorū & veritatem, in quibus deesse vidit aliqua gestarū rerū historiarū, & ea maxime quæ dominus gessit primo prædicationis suæ tēpore, scilicet anteq[uam] Ioannes Baptista clauderetur in carcere. Hæc ergo quasi dimissa ab illis scribit Ioānes quæ fecit Iesus anteq[uam] Ioānes clauderet: sed maxime diuinitatē Christi & trinitatis mysteriū cōmēdare curauit. Tres siquidē alij Euāgelistæ dicta & facta dñi tēporalia, quæ ad informatos mores vitæ presentis maxime valēt, copiosius profecuti, circa actiua vitā sunt versati: in qua laborat, vt cor mundetur ad videndū deū, Ioānes vero pauca domini facta dicit: verba vero dñi quæ trinitatis vnitatē, & vitæ æternæ felicitatē insinuat, diligētius cōscribit, & sic in cōtēplatiua vita, virtute cōmēdāda, intētionē suā & prædicationē tenuit: in qua cōtēplatiua vacat vt deus videatur. Iste siquidē est Ioānes quē dñs de fluctuagua nuptiarū tēpēta te vocauit, & cui matrē virginē cōmēdauit.

Spiritalē intellectu[m] se erigere: hæc ito vehemēter quomodo vt dominus dederit, possit dicere, vel pro modulo meo explicare quod lectū est ex Euangelio,

In principio erat verbum, & verbū erat apud deū, & deus erat verbum. Hoc enim animalis homo non percipit. Quid ergo fratres, filebitur hinc? quare ergo legitur si filebitur? Aut quare auditur, si nō exponitur? Sed & quid exponitur, si nō intelligitur? Itaq[ue] quoniā rursus esse nō dubito in numero vestro quosdam, à quibus possit non solum expositū capi, sed & antequā exponatur intelligi, non fraudabo eos qui possunt capere: dū timeo superfluus esse auribus eorum, qui non possunt capere. Postremo adert misericordia dei, fortasse vt omnibus satisfiat, & capiat quisq[ue] quod potest: quia & qui loquitur, dicit quod potest: nam dicere vt est, quis potest? Audeo dicere fratres mei, forsitan nec ipse Ioannes dixit vt est, sed & ipse vt potuit, quia de deo vt homo dixit: Et quidem inspiratus à deo, sed tamen homo: quia inspiratus, dixit aliquid: si non inspiratus esset, dixisset nihil. Quia vero homo inspiratus, non totum quod est dixit: sed quod potuit homo dixit. Erat enim iste Ioannes, frater charissim[us], de illis mōtib[us] de quibus scriptū est,

Psal. 71.

Mōtes, excelsæ animę sunt, & colles paruulę animę sunt. Sed ideo mōtes excipiunt pacē, vt colles possint excipere iustitiā. Que est iustitia quā colles excipiūt?

Abacuc 2

Fides, quia iustus ex fide viuunt. Non autem acciperēt minores animę fidem, nisi maiores animæ quæ mōtes dictæ sunt, ab ipsa sapientiā illustrarentur, vt possint paruulis traicere quod possent paruuli capere, & viuere ex fide colles, quia montes pacem suscipiunt. Ab ipsis montibus dictum est ecclesiæ: pax vobiscū, Et ipsi montes pacem annunciano ecclesiæ, non diuiserunt se aduersus eum à quo susceperūt pacem, vt veraciter nō sisse nunciarent pacem. Sunt autem alij montes naufragiosi, quōd quisque nauim cum impulerit, soluitur. Facile est enim cū videtur terra à periclitantibus, quasi conari ad terram: sed aliquando videtur terra in monte, & saxa latent sub monte, & cum quisque conatur ad montem, incidit in saxa, & ibi nō inuenit portum, sed planitiā. Sic fuerunt quidā montes, & magni apparuerunt inter homines, & fecerunt hæreses & schismata, & diuiserunt ecclesiam dei. Isti qui diuiserunt ecclesiam dei, non erant illi montes de quibus dictum est, Suscipiant montes pacem populo tuo. Quomodo enim pacem susceperunt, qui vnitatē diuiserunt? Qui autem susceperunt pacem nunciandam populo, contēplati sunt ipsam sapientiā, quantum humanis cordibus potuit cōtingi, quod nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Si in cor hominis non ascendit, quomodo ascendit in cor Ioannis? An non erat homo Ioānes? An forte nec in cor Ioannis ascendit, sed cor Ioannis in eam ascendit? Quod enim ascendit in cor hominis, de imo est ad hominem: quōd autē ascendit cor hominis, sursum est ab homine. Etiam sic fratres dici potest, quia si ascendit in cor Ioannis, si aliquo modo potest dici, intantum ascendit in cor Ioannis, in quantum ipse Ioannes non erat homo: Quid est, non erat homo? In quantum cœperat esse angelus: quia omnes sancti, angeli, quia annunciatores dei: ideo carnalibus & animalibus non valentibus percipere quæ sunt dei quid ait Apostolus? Cū enim dicitis, ego sum Pauli, ego i. Cor. 3. Apollo, nōne homines estis? Quid eos volebat facere, quibus exprobrabat, quia homines erant? Vultis nosse quid eos facere volebat & audite in psalmis, Ego dixi dii estis, & filij excelsi omnes. Ad hoc ergo vocat nos deus, ne simus homines. Sed tunc in melius non erimus homines, si prius nos homines esse agnoscamus, id est, vt ad illam celsitudinem ab humilitate surgamus: ne cum putamus nos aliquid esse a ij cum nihil

Psal. 81.

DIUI AVRE

LII AVGVSTINI HIPONENSIS EPISCOPI, in Euangelium Ioannis Expositio.

Ab eo quod scriptum est, In principio erat verbum, & verbum erat apud deum, & deus erat verbum: vsque ad id quod ait, Et tenebræ eam non comprehendērūt: Tractatus I.

INVENTES quod modo audiui[m]us ex lectio[n]e Apostolica, quōd animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei, & cogitantes in hac ipsa presentia turba charitatis vestra, necesse esse, vt multi sint animales, qui adhuc secundum carnem sapiant, nōdumq[ue] possint ad

Tomus nonus.

1. Cor. 2.